

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสถานะเศรษฐกิจของประเทศไทย ได้ทรุดตัวลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนเป็นแบบลอยตัว เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 และผลจากการยื่นขอความช่วยเหลือกับ ไอเอ็มเอฟ (IMF, International Monetary Fund) เป็นต้นมา สืบเนื่องมาจากภาครัฐบาลและเอกชนได้มีการก่อหนี้ในรูปเงินตราต่างประเทศจำนวนมาก การมีหนี้สินที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้จำนวนมาก อีกทั้งเกิดปัญหาการเรียกเก็บหนี้จากธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ซึ่งเป็นวงเงินสินเชื่อจำนวนมาก มีผลทำให้ปริมาณเงินสดในระบบได้ลดลงอย่างรวดเร็ว จึงทำให้ธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบประสบปัญหาการขาดสภาพคล่องอย่างรุนแรง

โดยปกติปัญหาการขาดสภาพคล่องของกิจการธุรกิจทั่วไป เป็นปัญหาการบริหารเงินระยะสั้น สามารถแก้ไขได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว หากกิจการนั้นมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานและสมรรถภาพในการหากำไรในอัตราที่สูง แต่ถ้าหากเกิดปัญหาการขาดสภาพคล่องกับธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบภายใต้สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่ตกต่ำอย่างรุนแรงในปัจจุบัน จะก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงยากที่จะแก้ไขให้ธุรกิจดำรงอยู่รอดได้ อันหมายถึงการล้มละลายทางเศรษฐกิจและการเงินของประเทศไทย

การวิเคราะห์การบริหารสินทรัพย์สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ไทย มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาในปัจจุบัน เนื่องจากเหตุการณ์เศรษฐกิจที่แตกต่างจากอดีต จึงอาจทำให้ระบบการตัดสินใจการบริหารและวิธีการบริหารสินทรัพย์สภาพคล่องเปลี่ยนไปจึงเป็นที่น่าสนใจว่าธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยมีวิธีฝ่าฟันปัญหาการบริหารสภาพคล่องของธนาคารได้อย่างไร ซึ่งอาจมีความแตกต่างกันไปในแต่ละธนาคาร และอาจแตกต่างกันไปตามขนาดของธนาคาร

จึงจะเห็นได้ว่าควรจะมีการศึกษาการวิเคราะห์การบริหารสินทรัพย์สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2531 - 2541

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงการบริหารสินทรัพย์สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ไทย
ในรายไตรมาส ระหว่าง พ.ศ. 2531 - 2541 (พ.ศ. 2541 ไตรมาสแรก)

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบถึงแนวทางการบริหารงานด้านการจัดการสินทรัพย์สภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ให้เกิดความเชื่อมั่น สร้างผลกำไร และกิจการธนาคารสามารถดำเนินงานได้ในระยะยาว
2. ทราบถึงปัญหาในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ จากสาเหตุการบริหารสินทรัพย์สภาพคล่อง
3. เพื่อนำผลที่ได้รับจากการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการกำหนดกลยุทธ์การบริหารสินทรัพย์สภาพคล่อง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาจะแบ่งเป็นกลุ่มธนาคารออกเป็น 3 กลุ่ม ตามขนาดของสินทรัพย์รวม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2539 ดังนี้คือ

1. กลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ 4 ธนาคาร มีสินทรัพย์รวมตั้งแต่ 500,000 ล้านบาทขึ้นไป ประกอบด้วย ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกสิกรไทย และธนาคารไทยพาณิชย์
2. กลุ่มธนาคารขนาดกลาง 6 ธนาคาร มีสินทรัพย์ตั้งแต่ 150,000-500,000 ล้านบาท ประกอบด้วย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารทหารไทย ธนาคารมหานคร ธนาคารนครหลวงไทย ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ และธนาคารศรีนคร
3. กลุ่มธนาคารขนาดเล็ก 5 ธนาคาร มีสินทรัพย์รวมต่ำกว่า 150,000 ล้านบาท ประกอบด้วย ธนาคารเอเชีย ธนาคารไทยท努 ธนาคารนครชน ธนาคารสหธนาคาร และธนาคารแหลมทอง

โดยมีระยะเวลาในการศึกษาในรายไตรมาส ระหว่าง พ.ศ.2531-2541 (พ.ศ. 2541 ไตรมาสแรก)

1.5 นิยามศัพท์

สภาพคล่องของธนาคาร หมายถึง ความสามารถของธนาคารที่จะจ่ายเงินสดคืนตามข้อผูกพัน ได้ทันทีที่มีผู้เรียกร้อง เช่น จ่ายเงินคืนให้แก่ผู้ฝากเงิน จ่ายเงินให้แก่ผู้กู้ยืมจากธนาคารตามวงเงินที่ธนาคารอนุมัติให้กู้แล้ว ปกติจะประกอบด้วย¹

¹ประยูร จินดาประดิษฐ์, "การธนาคารพาณิชย์ การดำเนินงานและการบัญชี", (พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรสมัย, 2514) หน้า 74-75.

สินทรัพย์สภาพคล่อง หมายถึง สินทรัพย์ที่เปลี่ยนเป็นเงินได้ง่ายและรวดเร็ว โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายมากนัก ได้แก่ สินทรัพย์สำรองชั้นที่หนึ่ง (Primary Reserve) ประกอบด้วย เงินสดในมือ เงินฝากธนาคารแห่งประเทศไทย เงินฝากธนาคารอื่นในประเทศไทย และรายการเงินสดในระหว่างเรียกเก็บ (Cash Items in Process of Collection) และสินทรัพย์สำรองชั้นสอง (Secondary Reserves) หมายถึง สินทรัพย์ที่เปลี่ยนเป็นเงินสดได้รวดเร็วซึ่งปกติก็มีผลตอบแทนที่ไม่สูงนัก ได้แก่ เงินตราต่างประเทศในมือ เงินฝากธนาคารในต่างประเทศ หลักทรัพย์รัฐบาลส่วนที่ปราศจากภาระผูกพัน ตั๋วเงินที่สามารถจะนำไปขายชำลตได้ และทองคำ